

**MISLI ZA PROPOVIJEDI — PREDAVANJA UZ MARIJANSKI
KONGRES U SPLITU — SOLINU 1976.***

**I — VJERA U MOLITVENOM ŽIVOTU MARIJE
— MARIJA POSREDNICA**

»Blažena ti što povjerova da će se ispuniti što ti je rečeno od Gospodina« (Lk 1, 45).

Božansko je majčinstvo bitni razlog svih veličina i dostojanstva Marijina. Toliko je velika da između nje i Boga nema mjesta drugom stvo-
renju. Zbog toga je i »milosti puna«. Iz te milosti izlazi njezina vjera
izražena u pristanku na Anđelov pozdrav: »Evo službenice Gospodnje,
neka mi bude po riječi tvojoj« (Lk 1, 38).

Marija je prva vjernica, prva ide ispred Crkve, prva je otkupljena.

1. Molitva joj izvire iz vjere. Najveća je vjernica jer je milosti puna.
Zato je sva u Bogu. Tako je božansko majčinstvo stavlja u jedinstveni
odnos s Isusom, iznad svih vjernika i molitelja.

U »blaženom koja povjerova« uključena su sva druga »blaženstva«.
Najbolji način za sjedinjenje s Bogom jest vjera i molitva.

Marijina molitva, izrečena u hvalospjevu VELIČA, izražava njezinu
malenkost, poniznost. Ona se povjerova moćnom i milosrdnom Bogu s
jednim »neka bude«: predanje i primanje.

Marija ulazi u povijest spasenja kao vjernica. Njezina veličina nije
samo u biološkoj funkciji majčinstva, nego također i u njezinoj vjeri:
»Blažena ti što povjerova« (Lk 1, 45).

»Sve je čuvala u svom srcu« (Lk 2, 18—19) i s Josipom se divila onom
što se govorilo o Djetetu (Lk 2, 33). Vjernicom ostaje i onda kada »oni ne
razumješe što im je rečeno« (Lk 2, 49—51).

Predana je Bogu, premda joj u času navještenja svi planovi Božji
nisu bili do kraja jasni: »Ona se smete i stane razmišljati kakav bi to
pozdrav bio« (Lk 1, 29).

»Napredovala je na putu vjere i vjerno je sačuvala svoje sjedinjenje
sa Sinom sve do križa« (LG, 58).

Njezin »neka bude« je vjera koja se posvema povjerava i predaje svoj
život i svoju smrt, prihvaća skok u nevidljivo i nepoznato. Sve je to samo
zato što to Bog hoće.

* Vijeće za proslavu tisućobljetnice prvoga hrvatskog Gospina svetišta
kraljice Jelene u Solinu usvojilo je ove »Misli« o. Stanka Romac za centralnu
proslavu obljetnice u Splitu i Solinu. Ovdje ih donosimo da bi se i drugi
mogli s njima okoristiti. — Nap. ur.

Njezina je vjera najčišća, vjera koja nije samo intelektualni »credo«, već i poslušnost volje i osjećaja bez povlačenja ili bijega, i stoga je potpuno povjerenje.

Isusova je tama u Getsemaniju, Marijina na Kalvariji...

Nakon Uskrsnuća i Duhova kod Marije je spoznaja zasjala u potpunom svjetlu. To je dar vjere koji dozrijeva u meditaciji i molitvi.

2. U Mariji je počeo dugi put vjere Crkve. Crkva ne samo čuva, već trajno ponire u Isusovu tajnu da otkriva životno bogatstvo, što će trajati sve do paruzije, kad vjera postaje viđenje, nada posjedovanje.

Vjernik je svjestan svoje ontološke i moralne nedostatnosti, pa izabire Boga za temelj svoga bića (usp. Ps 72, 28).

Među ljudima koji priznaju samo vidljivo, konkretno — vjernik se hrani i duhovnim dobrima, traži nebo kao cilj. Nada se čak protiv svake nade (usp. Rim 4, 18—22).

Molitva je zajedništvo s Bogom, tj. posvećenje svoje vlastite volje Bogu sve do konca, do žrtve. Marijina molitva, sabrana šutnja, svetost života, štovanje Boga, to je prostor u kojem živi Marija. Za nju je Bog sve. Svjesno živi njegovu prisutnost, zato je ne možemo zamisliti samu. Ona je sva prožeta Bogom. »Djevice vjerna« nazvat će je kršćanska pobožnost. Ona u najpotpunijem smislu može izreći riječi sv. Pavla: »Živim ja, ali...« (Gal 12, 20). Moli i sada na nebu da Bog dođe i nastani se u našim srcima kako bi On postao duboka realnost naše egzistencije. »Materinskom ljubavlju brine se za braću« (LG 62).

U Kani moli za čudo, ali i daje opomenu svim generacijama: »Što god vam rekne, učinite!« (Iv 2, 5).

Zadnja se njezina molitva odnosi na Crkvu — za dolazak Duha Svetoga: »Svi oni bijahu jednodušno postojani u molitvi sa ženama, i Marijom, majkom Isusovom...« (Dj 1, 14).

3. Čitav svijet je prepun molba i žalba, od šapata »u četiri oka« do najtajnijeg telefonskog šifriranja. Samo Boga čovjek neće da moli. Tehnizirani čovjek se osjeća poniženim da prizna gospodara nad sobom.

Ipak čovječanstvo je nemoćno pred najbitnijim pitanjima egzistencije, bijesom prirode, smrtonosnim bolestima...

Današnji čovjek neće da raspozna znakove neba, ne shvaća jezik ni potrebe duše. Razumije samo jezik novca, užitka, zemaljske snage i moći...

Međutim, čovjek bi morao postati svjestan da je samo Bog vječan i da je u njemu ispunjenje svih ljudskih stremljenja.

Bez Boga stvara se mržnja i sukob s drugima, a u sebi gorčina i tjeskoba.

Kršćanin prihvaća molitvu i kao zadovoljštinu za zlo i za grijeh, da bi se Bog smilovao i onima koji su bez smilovanja.

Kršćanin je okrenut prema Bogu. »Samo je jedan vaš Učitelj...«

Na žalost, jedva jedna trećina katolika prakticira religiju, od toga dobar dio treba odvojiti u tradicionalističko kršćanstvo. Radi egoizma ljudi su se zatvorili ljubavi. Potrebna je obnova, metanoja. Marijanska godina je izvrsna prigoda obnove u duhu i vjeri.

4. Po Marijinu majčinstvu Bog ulazi u našu krvavu povijest koju on spasava. Sam prima grešno i smrtno ljudsko stanje da otrgne čovjeka od grijeha i smrti.

U ovoj perspektivi ima smisla »Nova Eva«, »Majka živih«, »Uzročnice naše radosti«, »Alma socia Christi« . . .

Marijino je majčinstvo, osim dostojanstva, prvotno funkcija, služenje. Riječi da bude blizu ljudima i služenje ljudima da oni budu blizu Boga.

Njezino posredništvo »čini spas mogućim«. Spas dolazi samo od Isusa, ali je Marija, snagom punine milosti, izrekla ljubezni i odlučni »neka bude«.

Marija sudjeluje u utjelovljenju i otkupljenju, ali ne na istom Isusovom planu. On je jedini Posrednik (1 Tim 2, 5—6). »Marijina pak materinska uloga prema ljudima nikako ne potamnjuje i ne umanjuje to Kristovo jedino posredništvo . . .« (LG 60).

Zagovor Marijin trajat će sve do kraja ljudske povijesti, kad prestane borba vojujuće Crkve i sva Crkva bude samo slavna, posvećena, jedino u zahvali, u ljubavi i blaženstvu . . .

II — MARIJA SUOTKUPITELJICA PO VJERI

»A tebi će samoj mač probosti dušu« (Lk 2, 35).

Isusov je dolazak na svijet spasonosni čin koji će imati dovršenje na Kalvariji i u uskrsnuću.

Marija i tu sudjeluje prinosom svoje vjere i ljubavi.

Sve je u njoj od Boga planirano prema otkupljenju (usp. LG 66, 67).

Svi Božji darovi u ekonomiji spasa imaju i socijalnu dimenziju. Sve je u službi otkupljenja i izgradnje mističnog tijela Kristova (usp. LG 53, 57, 63).

1. Marija je suradnica Kristova u dvostrukom smislu:

Zagovara ljude u dijeljenju milosti i sudjeluje s Kristom u spasenju čovjeka.

Navještena je u zemaljskom raju (Post 3, 15), a izražena u slikama Staroga zavjeta: Arka Noeva, Sestra Mojsijeva, Judita, Estera.

Prema Gabrijelu ona je predstavnik čitavog čovječanstva, a u centru je ljudske povijesti po utjelovljenju Riječi.

Starac Šimun reći će joj: »A tebi će samoj mač probosti dušu« (Lk 2, 35).

Izgubila je Sina od 12 godina i s Josipom žalosna ga tražila.

Na neki način odriče se majčinskog prava za spas čovječanstva, kad joj Isus s križa kaže: »Ženo! Evo ti sina!« Zatim reče učeniku: »Evo ti majke!« (Iv 19, 26). Tu je uključen svaki otkupljenik.

Križ, vrhunska točka Isusova života i njegove Majke, sačinjava pravu tajnu otkupljenja.

U grešnom ljudskom stanju, tajna je otkupljenja i razlog utjelovljenja, muke i smrti Sina Božjega.

2. Važno je oslobođenje čovjeka na zemlji i njegovo duhovno otkupljenje. Ljudi su uvijek bili svjesni potrebe svoga otkupljenja. Tako su i nastale žrtve. Samo ga Bog može ostvariti. To je učinjeno sudjelovanjem Marije. Bog traži i sudjelovanje čovjeka. Tko to odbija ne želi sebi spasa. Čovjek može odbiti i najveći dar.

Marija je primila najveći dar, ali ga je odmah prikazala u hramu (Lk 2, 22).

Obnovila je Isusovo prikazivanje na Kalvariji i time aktivno sudjelovala u bolima, muci i smrti Isusovoj, postaje s njime majka našega vrhunarnog života.

U zadnjem času, kad je njezin Sin postao čovjek križa i smrti, Marija još nešto ima reći i dati Bogu, tj. ostati u svome »neka bude«, koji ona i sada podržava u kontinuitetu vjere.

Prikazuje pod križem Sina, čime se u cjelini okrunilo Božje utjelovljenje i otkupljenje ljudi.

Isus je uzašao na nebo. Marija je uznesena. Uznesenje je konačni izraz milosti. Takav događaj kršćanin očekuje nakon paruzije. Marija ide ispred otkupljenog čovječanstva, a mi za njom kao novo stvorenje.

Moramo biti otvoreni dolasku otkupitelja Isusa (usp. LG 8, 65, 69).

Marija moli u nebu dok Isus ponovo ne dođe i nastani se u našim dušama te postane duboka realnost naše egzistencije.

III — MARIJINA VJERA U OBITELJI I U MEĐULJUDSKIM ODNOSIMA

»Ustani, uzmi dijete i njegovu majku te bježi u Egipat...« (Mt 2, 13).

1. Marija je živjela svoju vjeru u krugu Svete Obitelji.

Sveta Obitelj pomaže vjernicima kako treba živjeti ljubav u krugu naših prirodnih zajednica. Uvijek, pa i kad je teško. I tu je uzor Sv. Obitelj: bijeg u Egipat, izgubljeni Isus... bol Marije i Josipa.

O tome se govorilo i previše i premalo. Obitelj je u prirodnom, a još više u kršćanskom smislu mjesto za trajni doživljaj i razvoj ljubavi.

Ni u okviru obiteljskih odnosa čovjek se ne oslobađa od svog egoizma. To nam pokazuju bratoubojstva, rodooskrvnuća i dr. To su već krajnosti.

Ali ta pojava egoizma prisutna je i u običnom svakodnevnom životu. Nedostaje razumijevanje i prihvaćanje drugoga.

Bog se pojavio i ponudio spas onoj jezgri ljubavi koju je kao prvu stvorio.

Ni Marija ni Josip nisu uvijek razumjeli Isusa. »Sinko zašto si nam to učinio?« (Lk 2, 48). Ali puštajući da odgovori Sina uđu u njihovu dušu vjerujući da će doći dan objašnjenja.

I u složenijim obiteljima mogu se riječi napola razumjeti, pa eto patnje, boli... Ipak, po uzoru Marijinu, treba uvijek vršiti Božju volju.

Često se događa da se roditelji osjećaju vlasnici bića koja su dali na svijet. Time se izaziva obiteljska zategnutost. Roditelji djeci žele sreću, ali pretjerano traže da im ta sreća preko njih dođe.

Po uzoru Sv. Obitelji, ni u kršćanskim obiteljima ne smije biti dominacije. Svi su u služenju jedni drugima prihvaćanjem vlastite odgovornosti.

2. Život pokazuje da je danas sve više nesretnih obitelji.

Uzrok su tome prilike u svijetu, sistem življenja i rada, moderni mentalitet emancipacije žene, dominacija muža, a najviše ljudski egoizam...

Mnoge obitelji nastaju na brzinu, bez velikog razmišljanja i preuzimanja odgovornosti prema potomstvu. Svatko traži prednost i užitak, dok su rijetki koji zdušno prihvaćaju dužnost. Dijete iz takova braka nema pravog ni oca ni majke.

Slijepo i ludo zaljublivanje ne vodi ni međusobnoj pravoj ljubavi ni ljubavi prema djeci.

Posebni je problem abortus. To je pravo ubojstvo čovjeka.

Živo je prisutan i problem kontracepcije.

Upravo je obitelj kontestirana u svim publikacijama, emisijama i drugim mass-medijima.

3. Kršćani će nastojati izmiriti se sa svojim najbližima, truditi se da ih upravo razumiju, tražiti uvijek da pobijedi istina, sa svojim će — uz kruh — dijeliti i dušu i život.

Tako odgojen u obitelji, kršćanin će živjeti svoje vrednote i u međuljudskim odnosima. Svaki mu je čovjek brat, jer je Bog otac sviju, a Marija majka.

No, za to treba imati vjeru. Tko je nema, neka je moli preko Marije; a čija je oslabila, taj neka je obnovi u ovoj Marijanskoj godini.

Kršćanin je Krist i u današnjem društvu. Krist nije ni političar ni ekonomist, ali hoće povratiti red i u međuljudske odnose. On traži izmjenu čovjeka, obraćenje.

Još uvijek su mnogi kršćani sebični. Svugdje žele biti prvi. Svima se žuri bez ikakva razumijevanja za bližnjega, a kamoli da bi preuzeli kakav rizik za čovjeka...!

Zbog toga obnova, metanoja: »Isčupat ću iz njih njihovo kameno srce i stavit ću u njih srce od mesa« (Ez 11, 19).

Kad vjera i ljubav osvoje čovjeka, svjedočenje prelazi granice njihova privatnog života. One drugima svjedoče vlastito religiozno iskustvo.

Može li se ovo reći za svakog kršćanina danas? Na žalost, danas se govori čak i o ateizmu kršćana . . .

Zaista, čovjek može biti kontradiktoran tako da dođe do paradoksalne nespojivosti vjerovanja u Boga i življenja kao da Bog ne postoji.

U ovoj Marijanskoj godini treba istinski doživjeti vjeru u Krista hraneći se njegovom naukom, primjerom, milošću, Euharistijom . . .

To je punina kršćanskog života. Ta punina je prisutna već sada po vjerniku, a vrhunac joj je s proslavljenim Kristom i njegovom Majkom, tamo gdje više neće biti ni tuge, ni boli, ni smrti, jer sve od toga što je bilo — prošlo je . . . (usp. Otkr 21, 4).

ZAVRŠNA SVEČANOST KOD GOSPE OD OTOKA U SOLINU
(Nedjelja, 12. rujna 1976.)

Sv. mise svaki sat: u 5, 6, 7, 8 i 9 sati.

9,30 sati: Dolazak u Solin papina izaslanika gosp. kardinala Franje Šepera i visokih crkvenih dostojanstvenika, predstavnika raznih Crkava i drugih religija.

10 sati: Svečana koncelebracija koju predvodi papin izaslanik gosp. kardinal Franjo Šeper uz sudjelovanje kardinala, biskupa, predstavnika redova i nazočnih svećenika.

Prinos zavjetnog dara — odljeva nastarijega poznatog lika Bogorodice u hrvatskoj umjetnosti iz XI. stoljeća.

Za vrijeme svečane koncelebracije pjeva se Pučka misa »Jubilaris« I. Perana, pučke pjesme: »Čuj nas, Majko«; »Do nebesa nek se ori«; »Zdravo Djevo«; »Klanjam ti se smjerno«; »Uzmite, jedite«; »Zdravo, Tijelo Isusovo«.